

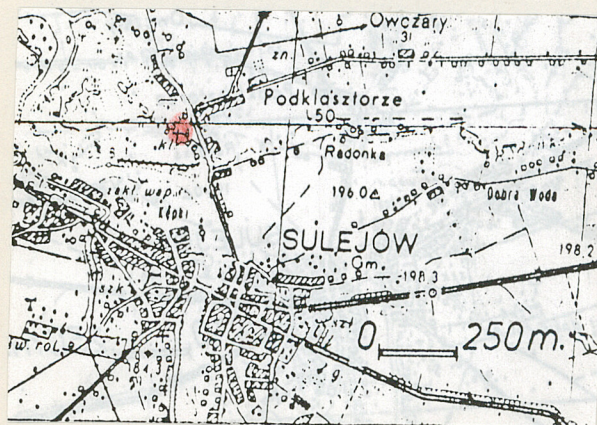
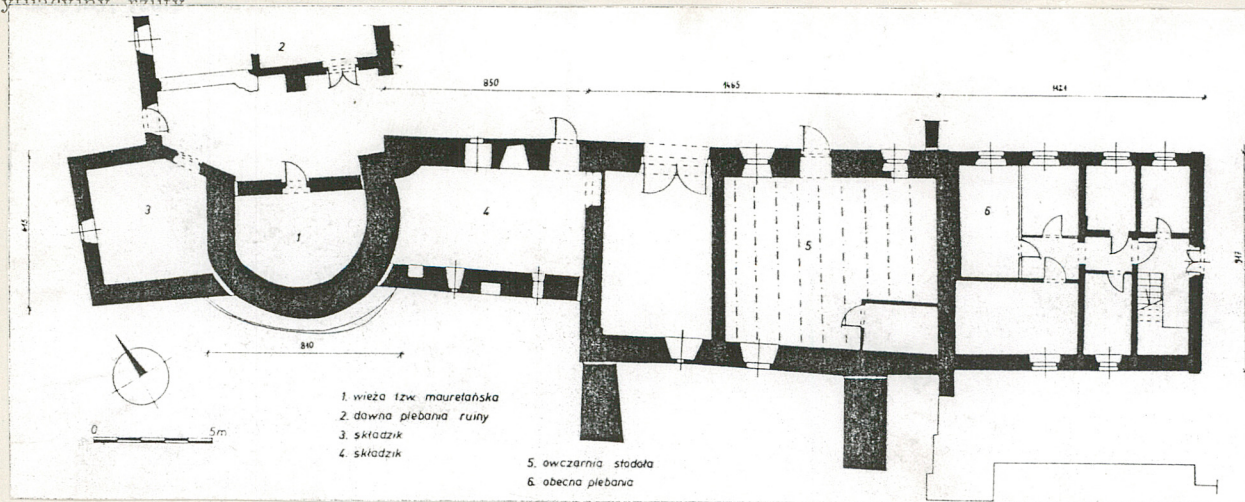
1. Obiekt

ZABUDOWANIA GOSPODARCZE W ZACHODNIM NAROZNIKU
ZESPOŁU KLASZTORNEGO OO CYSTERSÓW

2. Czas powstania
XV - XVI wiek

3. Miejscowość
SULEJÓW -
PODKLASZTORZE

11. Zdjęcia, plan sytuacyjny, rzuty

autor zdjęć
data wykonania
miejsce przechowywania negatywów

1.

4. Adres
ul. Opacka 13
97-330 Sulejów

nr hipoteczny

5. Przynależność administracyjna

województwo piotrkowskie

gmina Sulejów

6. Poprzednie nazwy miejscowości

Suluyew, Siliow, Suleo, Syllo,
Suleyow, Sulyeyow, Podklasztor,
Podklasztor Sulejowski,
Podklasztorze

7. Przynależność administracyjna
przed 1.VI.1975 r.

województwo kieleckie

powiat Opoczno

8. Właściciel i jego adres

parafia rzym-kat
w Sulejowie-Podklasztorzu
ul. Opacka 13
97-330 Sulejów

9. Użytkownik i jego adres

J. W.

10. Rejestr zabytków

Nr 569 data 16.09.1971 r

429 17.08.1992

12. Autorzy, historia obiektu, określenia stylu.

Sulejów, będący osadą książęcą, pojawia się w źródłach pisanych w r. 1145. W r. 1176 w jego sąsiedztwie książę Kazimierz Sprawiedliwy ufundował opactwo cysterskie, które w r. 1177 objął konwent przybyły z Morimundu. Klasztor funkcjonował tu do kasaty w r. 1819, kiedy to zabudowania przejęły władze państwowe i w części wydzierżawiły je osobom prywatnym, a w części przekazały nowopowstałej parafii. W skład zespołu wchodzi: kościół klasztorny powstały przed 1232 r., fragment wschodniego skrzydła klasztoru (poł. XIII w.) z fragmentem krużganka (pocz. XV w.), ruiny skrzydeł południowego i zachodniego (XVI-pocz. XVII w.), ruiny pałacu opackiego (XVI/XVII w.), relikty muru obronnego założonego w końcu XIV w., rozbudowanego w XVI w. i przekształconego do XVIII w., arsenał z XVI/XVII w., ruiny spalonej plebanii (XVIII w.) oraz dwa ciągi zabudowy gospodarczej: północno-wschodni (XVII-XVIII w. - przebudowana na hotel) oraz południowo-zachodni (XV-XVI w.). Zabudowa zach narożnika zespołu rozpoczęła kształtować się w końcu XIV w., kiedy wybudowano tu tzw. wieżę mauretańską wraz z odchodzącymi od niej odcinkami muru obronnego. Zapewne już w XV w. w oparciu o odcinek muru obronnego biegnący wzdłuż krawędzi terasy Pilicy wzniesiono budynek używany później jako owczarnia i stodoła. Budynek powstał na zewnątrz obwodu obronnego a wkrótce zabudowano również przestrzeń między nim a wieżą, gdzie powstał tzw. składzik. W XVI w. do owczarni dobudowano obecną plebanię, przy czym przynajmniej od XVIII w., kiedy to w r. 1742 powstał istniejący do dziś szczyt od pd-wsch, budynek ten pełnił funkcje mieszkalne. Jako ostatni element powstał drugi składzik, wybudowany przy wieży mauretańskiej od pn-zach. Obiekt ten wzniesiono przed r. 1822, zapewne w II poł. XVIII w. Po kasacie klasztoru budynki w większości przejęła nowopowstała

13. Opis (sytuacja, materiał i konstrukcja, rzut, bryła, elewacje, dach wnętrze wyposażenie, instalacje)

Sytuacja: Dawne opactwo cystersów znajduje się obecnie na terenie miasta Sulejowa, w jego części noszącej nazwę Podklasztorze. Obiekt położony jest na prawym brzegu Pilicy w odległości ok. 1 km na północny-zachód od centrum miasta. Zabudowania opactwa tworzą nieregularny wielobok powstały w efekcie nakładania się na siebie obiektów powstałych w różnych okresach budowlanych. Wielobok ten położony jest w terenie pofałdowanym, stanowiącym skraj częściowo wyrównanej nasypem i wcięciem terasy rzecznej, przy czym od południowego-zachodu zabudowa dochodzi do samej jej krawędzi. Teren dawnego opactwa otoczony jest ze wszystkich stron budynkami, bądź ich pozostałościami, a także relikdami obwodu obronnego. Główny element założenia stanowi kościół klasztorny wraz z przylegającymi doń od południa i południowego-zachodu relikdami trzech skrzydeł klasztoru. Obiekty te położone są w centralnej partii południowo-zachodniego odcinka zespołu. Na pn-zach od klasztoru, wzdłuż krawędzi terasy ulokowano ciąg zabudowy gospodarczej, w obręb której wchłonięto wieżę zachodniego narożnika obwodu obronnego tzw. mauretańską. Zabudowę gospodarczą tworzą tu kolejno: obecna plebania, owczarnia/stodoła, składziki po obu stronach wieży. Z budynkami gospodarczymi oraz z wieżą łączy się ruina budynku starej, spalonej plebanii. Wszystkie elementy ciągu zabudowy gospodarczej wraz z wieżą znajdują się w obrębie jednego rzutu.

BUDYNEK GOSPODARCZO-MIESZKALNY, obecnie PLEBANIA położona na pd-zach skraju ciągu zabudowy gospodarczej,

Materiał i konstrukcja: budynek murowany z cegły ceramicznej pełnej, łamanego wapienia i piaskowca na zaprawie wapiennej, ściany od wnętrza i na zewnątrz pokryte tynkiem wapiennym i wapienno-cementowym; część ścianek działowych z płyty pilśniowej; **s t r o p y:** współczesne, pokryte tynkiem, **w i ę ż b a d a c h o w a:** współczesna, drewniana, konstrukcji jętkowo-stolcowej; **d a c h:** dwuspadowy; **p o k r y c i e d a c h u:** dachówka ceramiczna, karpiówka; **p o d ł o g i:** współczesne, w pokojach drewniane, deskowe, w części korytarza na parterze wylewka betonowa; **ś c h o d y:** współczesne, dwubiegowe, powrotne, konstrukcji żelbetonowej, pokryte warstwą lastriko; **o k n a:** współczesne, drewniane, dwuskrzydłowe, czterokwaterowe, umieszczone w prostokątnych i kwadratowych, rozglifionych do wnętrza otworach; w dachu od pd-zach lukarna, od pn-wsch okno połaciowe; **d r z w i:** współczesne, drewniane, zewnętrzne dwuskrzydłowe o konstrukcji klepkowej, wewnętrzne, jednoskrzydłowe o konstrukcji płycinowej oraz typowe płytowe.

Rzut: budynek na planie prostokąta połączonego krótszym bokiem w jeden obrys z położonymi od pn-zach budynkami. Budynek jednotraktowy, obecnie podzielony wtórnie na szereg lokalności; klatka schodowa na piętro w narożniku pd.

Bryła: budynek jednopiętrowy, niepodpiwniczony, nakryty wysokim, dwuspadowym dachem przesłoniętym od pd-wsch barokowym szczytem. Drugim szczytem dostawiony do ściany budynku owczarni/stodoły, z którym stanowią jedną bryłę, przykrytą wspólnym dachem. W dachu od pn-wsch komin ustawiony poprzecznie do kalenicy, drugi komin w połaci od pn-zach nad murem wspólnym z owczarnią/stodołą.

Elewacje: tynkowane; elewacja **p o ł u d n i o w o - w s c h o d n i a:** szczytowa, jednoosiowa, dwukondygnacyjna ze szczytem oddzielonym daszkiem okapowym, na parterze wejście główne w portalu z piaskowca, zamkniętym od góry łukiem koszowym z kluczem, na kluczu data 1948; na piętrze kwadratowy otwór okienny bez opaski ze sztukatorskim elementem dekoracyjnym powyżej; szczyt ujęty w pilastry o głowicach zdobionych liśćmi akantu niosącymi profilowany gzyms; szczyt zwieńczony półkoliście, nakryty dachówką; po bokach pilastrów wolutowe spływy osłaniające połacie dachu; w polu między pilastrami kwadratowe okno w płaskiej opasce oraz powyżej niego sztukatorski kartusz z herbem Abdank, literami

14. Kubatura 3040 m ³	15. Powierzchnia użytkowa 420 m ²	16. Przeznaczenie pierwotne gospodarcze, mieszkalne(?)	17. Użytkowanie obecne gospodarcze, mieszkalne
18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja 1947-48 rozbiórka reliktyw budynku przy elewacji pd- zach nowej plebanii, ukształtowanie elewacji pd- zach nowej plebanii, przebudowa szczytu nowej ple- banii, wstawienie kamiennego obramienia wejścia, poprawienie więźby dachowej i pokrycia dachu, remont wewnątrz, 1953 dodatkowe podziały wewnątrz, po 1986 zmiany w podziale wewnątrz, wykonanie okna w ele- wacji pn-wsch przy narożniku na parterze, 1984 założenie c.o. na plebanii, wydzielenie kot- łowni w obrębie owczarni/stodoły.		19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje) Stan obecnej plebanii dobry, pozostałe budynki w stanie złym, spękane, pozbawione tynków mury, zniszczone węgary i nadproża otworów oświetleniowych i komunikacyjnych, braki lub zły stan stolarki, braki w więźbie i pokryciu dachu.	
20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie Obiekt wymaga natychmiastowego zabezpieczenia.			

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)

Informacje na temat akt archiwalnych patrz dokumentacja
autorstwa Z. Lentowicza (pkt 22)

23. Źródła ikonograficzne i fotografie (rodzaj, miejsce przechowywania, sygnatury)

22. Bibliografia

Katalog zabytków sztuki w Polsce, t. III, woj. kieleckie, z. 8,
pow. opoczyński, Warszawa 1958.
Lentowicz Z., Sulejów - Podklasztorze, Dawne opactwo cystersów,
Dokumentacja architektoniczno - konserwatorska, m-pis w PSOZ
w Piotrkowie Tryb.,

24. Uwagi różne

25. Wypełnił

Janusz Pietrzak

imię i nazwisko

data

XI 1995 r.

26. Sprawdził

imię i nazwisko

data

27. Załączniki

4 wkładki

1. Miejscowość

SULEJÓW - PODKLASZTORZE

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)

ZABUDOWANIA GOSPODARCZE
W ZACH NAROZNIKU OPACTWA

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

cd historii i opisu, plan sytuacyjny, fotografie

cd pkt 12

parafia. W latach 1891-1896 prowadzono tu jakieś prace remontowe, wtedy też powstał mur wokoło ogrodu przed plebanią. Budynek obecnej plebanii został w latach 1947-1948 gruntownie odnowiony, m.in. przemurowano wówczas jego fasadę i odsłonięto elewację pd-zach. Obiekt przeznaczono na muzeum regionalne. W r. 1953 po pożarze starej plebanii budynek przekazano parafii i po pracach adaptacyjnych przeznaczono na nową plebanię. Na początku lat siedemdziesiątych budynki gospodarcze odgrodzono murem od ogrodu. Po r. 1986 w obecnej plebanii zamieszkali prowadzący parafię cystersi, którzy przeprowadzili w jej wnętrzu prace adaptacyjne, wprowadzając nowe podziały pomieszczeń.

cd pkt 13

SC i data 1742; elewacja p ó ł n o c n o - w s c h o d n i a: dwukondygnacyjna pierwotnie o trzech nierównomiernie rozmieszczonych osiach okiennych, uzupełnione współcześnie o czwarte okno (1987 r.) na poziomie parteru; okna parteru prostokątne, piętra kwadratowe; elewacja po bokach ujęta pilastrami, zwieńczona profilowanym gzymsem; elewacja p o ł u d n i o w o - z a c h o d n i a: o wyglądzie zbliżonym do opisanej wyżej z trzema otworami okiennymi na piętrze i dwoma na parterze, z jednym pilastrem przy narożniku pd.

Wyposażenie: nie zachowały się oryginalne elementy wyposażenia.

Instalacje: elektryczna, wodno-kanalizacyjna, odgromowa, telefoniczna.

Kubatura: 900 m³.

Pow. użytkowa: 190 m².

Przeznaczenie: gospodarcze, mieszkalne (?).

Użytkowanie: mieszkalne.

2.

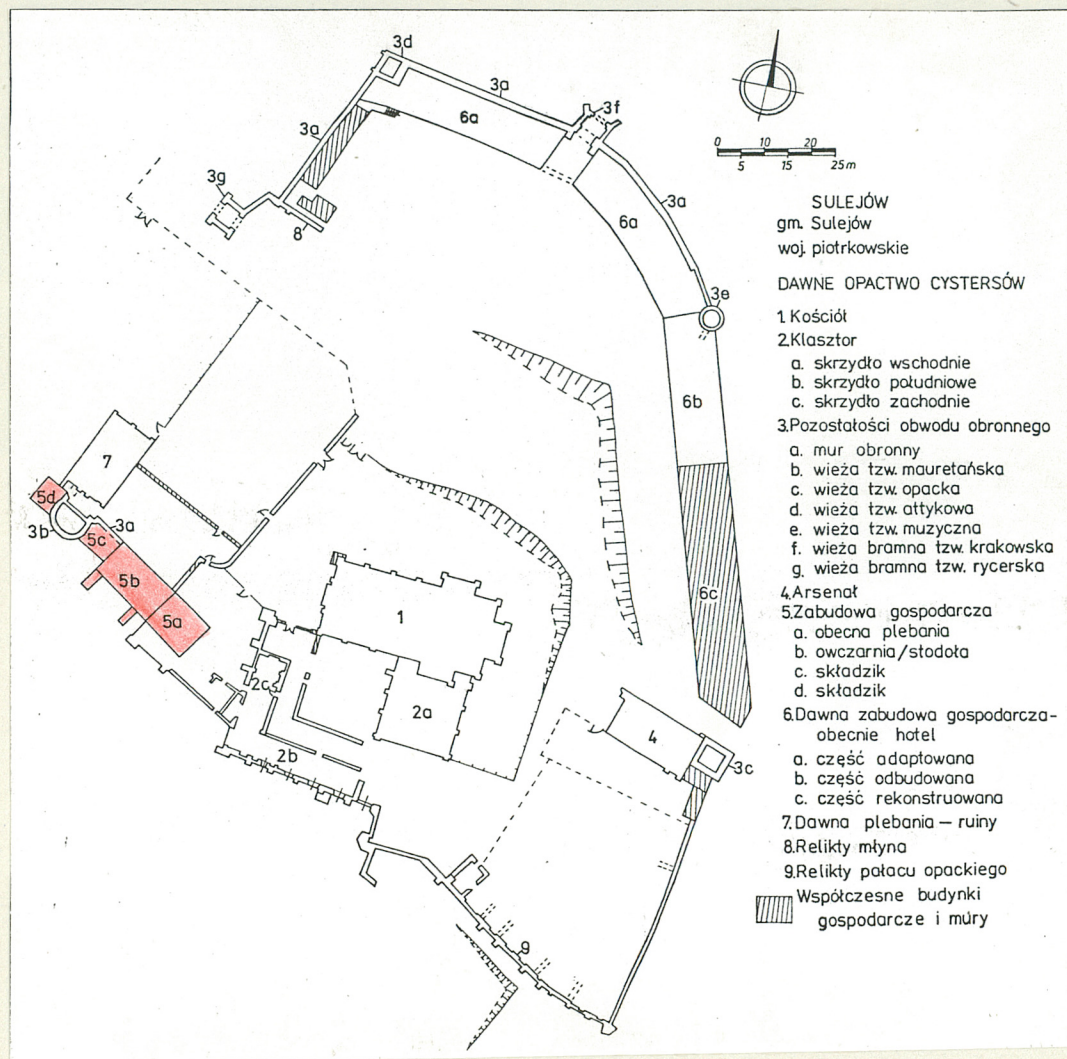
3.

Janusz Pietrzak XI 1995

Wkładkę założył:

(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów: PSOZ w Piotrkowie Tryb.

4.

5.

1. Miejscowość	2. Obiekt (nazwa jak w karcie)	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)
SULEJÓW - PODKLASZTORZE	ZABUDOWANIA GOSPODARCZE W ZACH NAROZNIKU OPACTWA	od opisu, fotografie

BUDYNEK GOSPODARCZY - OW CZARNIA/STODOŁA położony w obrębie ciągu zabudowy gospodarczej, połączony w jeden obrys z budynkiem obecnej plebanii.

Materiał i konstrukcja: budynek murowany z cegły ceramicznej pełnej, łamanego piaskowca i wapienia na zaprawie wapiennej resztki tynku wapiennego na ścianach od zewnątrz i wewnątrz; stropy: w pd-wsch części budynku nad przyziemiem belkowy, nagi, nad kotłownią w narożniku pd współczesny betonowy; wieźba dachowa: drewniana, otwarta, dach dwuspadowy, konstrukcja jętkowo-stolcowa o dwu rzędach stolców wspartych na belkach opartych na murach i wzmocnionych drewnianym podciągami; podłogi: podłoga stanowi grunt rodzimy oraz w II kondygnacji w pd-wsch części budynku deski powały stropu; otwory okienne: w ścianie pd-wsch dwa wtórne otwory z resztkami drewnianych ościeżnic, węgary rozglifione obustronnie, w ścianie pd-zach strzelnice (w części rozkute lub zamurowane) o węgarach rozglifionych do wnętrza i odcinkowych nadprożach; drzwi: zewnętrzne we wtórnie wykonanych otworach: do owczarni drewniane, jednoskrzydłowe, deskowe; do stodoły wrota drewniane, dwuskrzydłowe, deskowe, wejście na II poziom nad owczarnię zastawione blatem z desek; wewnętrzne do kotłowni współczesne z blachy stalowej.

Rzut: budynek na planie prostokąta połączonego krótszymi bokami w jeden obrys z budynkiem obecnej plebanii (od pd-zach i składzikiem (od pn-zach). Budynek jednotraktowy, dostawiony (?) od zewnątrz do muru obronnego. Pierwotnie w przyziemiu podzielony na dwie lokalności, w II kondygnacji jednoprzestrzenny. W przyziemiu w części pd-wsch wtórnie wydzielona kotłownia.

Bryła: budynek w części pd-wsch dwukondygnacyjny, w części pn-zach jednokondygnacyjny (pierwotnie również dwa poziomy), nakryty wysokim, dwuspadowym dachem o obu połaciach wspólnych z budynkiem obecnej plebanii i jedną ze składzikiem przy wieży (od pn-wsch).

Elewacje: z relikтами tynku wapiennego, stanowią przedłużenie elewacji obecnej plebanii, nie posiadają jednak jednolitego z nimi opracowania; elewacja północno-wschodnia: przedłużona ku pn-zach elewacją składzika, z wtórnymi niesymetrycznie rozłożonymi otworami wejściowymi w dwu poziomach i otworami oświetleniowymi w przyziemiu, zwieńczona zniszczonym gzymsem; elewacja południowo-zachodnia: z dwoma poziomami otworów strzelniczych, w górnym trzy strzelnice o wykroju prostokąta, w dolnym dwie: prostokątna oraz rozkuta i przemurowana na okno; w przyziemiu wzmocniona dostawionymi ceglanyimi szkarpami; elewacja północno-zachodnia: w większości wchłonięta w obręb składziku; poza jego zasięgiem na wysokości dawnego II poziomu użytkowego zamurowany otwór komunikacyjny (?).

Instalacje: elektryczna, odgromowa.

Kubatura: 1350 m³.

Pow. użytkowa: 160 m².

Przeznaczenie: gospodarcze.

Użytkowanie: gospodarcze.

Wkładkę założył: Janusz Pietrzak (imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów: PSOZ w Piotrkowie Tryb.

6.

7.

8.

9.

1. Miejscowość SULEJÓW - PODKLASZTORZE	2. Obiekt (nazwa jak w karcie) ZABUDOWANIA GOSPODARCZE W ZACH NAROZNIKU OPACTWA	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) cd opisu, fotografie
---	---	--

BUDYNEK GOSPODARCZY- SKŁADZIK PO POŁUDNIOWO - WSCHODNIEJ STRONIE WIEŻY MAURETAŃSKIEJ powstał przez odcięcie murem przestrzeni położonej na zewnątrz muru obronnego, między wieżą mauretańską a budynkiem owczarni/stodoły.

Konstrukcja i materiały: budynek murowany z łamanego piaskowca i wapienia na zaprawie wapiennej, ściany od wnętrza i na zewnątrz ze śladami tynku wapiennego; s t r o p y: relikty stropu belkowego, dzielącego obiekt na dwa poziomy; w i ę ż - b a d a c h o w a: drewniana, otwarta, dach dwuspadowy, konstrukcja jętkowo-stolcowa o dwu rzędach stolców wspartych na belkach opartych na murze; p o k r y c i e d a c h u: dachówka ceramiczna, karpiówka i esówka na łątach; s c h o - d y: w grubości ściany pn-wsch wiodące na II kondygnację wieży mauretańskiej; o t w o r y o k i e n n e: w ścianie pn-wsch wtórny otwór okienny o węgarach rozglifionych do wnętrza i odcinkowym nadprożu; w ścianie pd-zach dwa poziomy strzelnic (w części rozkuty i przemurowanych) o zewnętrznym wykroju prostokąta i węgarach rozglifionych do wnętrza oraz nadprożach odcinkowych; d r z w i: zewnętrzne, drewniane, jednoskrzydłowe, deskowe we wtórnie wykonanym otworze. Rzut: budynek na planie zbliżonym do prostokąta, bez wewnętrznych podziałów; węższy od sąsiadującej z nim owczarni/stodoły i wieży mauretańskiej, powstały w efekcie zabudowania przestrzeni między nimi, jednotraktowy, bez podziałów wewnętrznych.

Bryła: budynek niegdyś dwukondygnacyjny, obecnie jednokondygnacyjny, nakryty wysokim, dwuspadowym dachem o połaci pn-wsch wspólnej z budynkiem stodoły/owczarni, obiekt niższy od sąsiadującej z nim wieży mauretańskiej.

Elewacje: z relikdami tynku wapiennego, elewacja p ó ł n o c n o - w s c h o d n i a: stanowi przedłużenie elewacji owczarni/stodoły z wtórnym otworem okiennym i drzwiowym oraz śladami innych (pierwotnych i wtórnych) zamurowanych otworów komunikacyjnych i oświetleniowych; elewacja p o ł u d n i o w o - z a c h o d n i a: z dwoma poziomami otworów strzelniczych, w obu po dwie strzelnice o wykroju prostokąta, w części przemurowane, na poziomie I kondygnacji zamurowany wtórny otwór komunikacyjny.

Wnętrze: ścianę pn-zach stanowi przebiegająca po krzywiźnie ściana wieży mauretańskiej; w jej licu strzelnice skierowane obecnie do wnętrza składzika; ściana wieży przewiązana z pn-wsch ścianą ~~składzika~~ pierwotnie murem obronnym.

Instalacje: brak

Kubatura: 530 m³.

Pow. użytkowa: 33 m².

Przeznaczenie: gospodarcze.

Użytkowanie: obiekt nie użytkowany.

40.

Wkładkę założył: Janusz Pietrzak XI 1995
(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów: PSOZ w Piotrkowie Tryb.

11.

12.

13.

14.

1. Miejscowość

SULEJÓW - PODKLASZTORZE

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)

ZABUDOWANIA GOSPODARCZE
W ZACH NAROŻNIKU OPACTWA

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

cd opisu, fotografie, spis fotografii

BUDYNEK GOSPODARCZY - SKŁADZIK PO POŁNOCNO - ZACHODNIEJ STRONIE WIEŻY MAURETAŃSKIEJ w stanie ruiny, pozbawiony stolarki i dachu.

Materiał i konstrukcja: budynek murowany z cegły- łamanego piaskowca i wapienia na zaprawie wapiennej, na ścianach relikty tynku wapiennego; o t w o r y o k i e n n e: w ścianie od pn-zach prostokątny o węgach rozglifionych do wnętrza; większy zamurowany w ścianie od pd-zach; o t w o r y d r z w i o w e: we wsch narożniku prostokątny z resztkami drewnianej ościeżnicy.

Rzut: budynek na planie zbliżonym do kwadratu, o ściętym wsch narożniku, dostawiony do przebiegającej po krzywiźnie ściany wieży mauretańskiej.

Bryła: budynek jednokondygnacyjny, kryty niegdyś dachem jednospadowym, dostawiony do wyższej wieży mauretańskiej.

Elewacje: z relikdami tynku wapiennego; elewacja p ó ł n o c n o - z a c h o d n i a: jednokondygnacyjna, jednoosiowa, z prostokątnym otworem okiennym, pozbawiona elementów dekoracyjnych; elewacja p o ł u d n i o w o - z a c h o d n i a: jednokondygnacyjna, jednoosiowa, z prostokątnym otworem okiennym i półszczytem oddzielonym profilowanym gzymsem; w półszczycie otwór o wykroju krzyża.

Wnętrze: ścianę pd-wsch stanowi przebiegający po krzywiźnie mur wieży mauretańskiej ze strzelnicą skierowaną obecnie do wnętrza składzika.

Instalacje: brak

Kubatura: 260 m³.

Pow. użytkowa: 37 m².

Przeznaczenie: gospodarcze.

Użytkowanie: ruina.

15.

16.

Wkładkę założył: Janusz Pietrzak XI 1995

(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów: PSOZ w Piotrkowie Tryb.

SPIS FOTOGRAFII:

1. widok od południa,
2. obecna plebania, elewacja pn-wsch,
3. obecna plebania, elewacja pd-wsch,
4. owczarnia/stodoła, składzik, elewacja pn-wsch,
5. owczarnia/stodoła, składzik, elewacja pn-wsch,
6. owczarnia/stodoła, składzik, elewacja pd-zach,
7. owczarnia, strop,
8. owczarnia, zamurowana strzelnica,
9. owczarnia/stodoła, wnętrze,
10. składzik pd-wsch, wnętrze,
11. owczarnia/stodoła, strzelnice,
12. owczarnia/stodoła, strzelnica,
13. owczarnia/stodoła, więźba,
14. składzik pd-wsch, wnętrze,
15. składzik pn-zach, widok od zach,
16. składzik pn-zach, wnętrze,
17. składzik pn-zach, wnętrze,
18. składzik pd-wsch, więźba.

